

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА
ПРОЦЕСІВ»**

(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» ОПП
«Приватне право та інтелектуальна власність»

Черкаси 2024

Рецензенти:

Волошкевич Геннадій Андрійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького;

Юрко Сергій Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького (протокол № від ...).

Методичні рекомендації з курсу «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» ОПП «Приватне право та інтелектуальна власність». Укладач: Колісник А.С., Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2024. 32 с.

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Силабус дисципліни (загальний опис курсу)	5
3. Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів»	10
4. Тематика та зміст лекційних занять.....	12
5. Тематика та завдання до семінарських занять (денна/заочна форма навчання)	20
6. Критерії та система оцінювання курсу.....	26
7. Питання для самоконтролю	29
8. Список рекомендованих джерел та літератури курсу	32

ВСТУП

Методичні рекомендації з дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» розроблено у відповідності до Закону «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання».

Методичні рекомендації спрямовані на полегшення підготовки студентів до семінарських занять, поглиблення знань щодо проблем цивільного та господарського права та процесів, отримання вміння застосовувати знання на практиці у різних життєвих ситуаціях, швидкого орієнтування у ситуації та знаходження шляхів вирішення проблемних питань. У методичних рекомендаціях подано відомості, що характеризують функціонування цивільного та господарського права. До методичних рекомендацій додано перелік посилань на окремі справи для самостійного опрацювання та обговорення на практичних заняттях. Методичні рекомендації орієнтовано на активізацію у студентів вмінь працювати з колізіями цивільного та господарського права, користуватися системами пошуку.

Методичні рекомендації сприяють організації наскрізності дослідницької роботи студентів. Одночасно із посиленням вимог щодо дотримання норм наукової етики створюють умови щодо організованого вибору тематики індивідуальних робіт, їх оформлення та презентації. Такий підхід дозволяє мінімізувати плагіат, спонукати до творчого підходу та дотримання принципів академічної доброчесності.

2. СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ (ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС КУРСУ)

 ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Богдана Хмельницького	Силабус навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів»			
	Статус дисципліни: навчальна дисципліна обов'язкового компонента фахового переліку			
Галузь знань	«Право»			
Спеціальність	081 «Право»			
Освітня програма	«Приватне право та інтелектуальна власність»			
Ступінь вищої освіти	Магістр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	1 курс			
Семестр	1			
Обсяг дисципліни	Кредити	6	Години	180
Семестровий контроль	Екзамен			
Викладач	Колісник Артем Семенович к.ю.н., доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін			
Контактна інформація	akolisnyk@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ Економіки і права			
Мова викладання	українська			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів складають суспільні відносини у сфері організації та здійснення цивільної та господарської діяльності, зокрема щодо правового забезпечення об'єктів цивільних прав та правочинів, господарських зобов'язань, договірного права та відповідальності у різних галузях господарювання, а також, цивільне та господарське процесуальне законодавство та практика його застосування			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» є формування у здобувачів освіти комплексного уявлення про актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів, та засоби їх вирішення в умовах євроінтеграції України; здобування вмінь і навичок з використання			

	правових норм в практичній роботі у сфері цивільного, господарського права та процесів
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть: знати і розуміти проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо: застосування набутих теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо реалізації правового статусу суб'єктів цивільного та господарського права. Правильно застосовувати знання та уміння, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою генерування нових знань у сфері цивільно-правових відносин, щодо організації, безпосереднього здійснення господарської діяльності та управління нею та правового регулювання головних господарських відносин
Компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	Дисципліна забезпечує набуття студентом загальних компетентностей ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність.). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними. СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння

	основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника. СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. Основними програмними результатами навчання є РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції. РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування. РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль І. Тема 1. Проблеми цивільного права України. Джерела цивільного права. Цивільне право як наука. Тема 2. Вчення про суб'єкти цивільного права.

	Тема 3. Об'єкти цивільних прав. Правочини. Тема 4. Вчення про особисті немайнові права. Тема 5. Концептуальні положення про речове право. Тема 6. Проблеми сімейного права. Тема 7. Судова влада та правосуддя в цивільних справах. Вчення про цивільні процесуальні відносини. Змістовий модуль II . Тема 8. Проблема визначення поняття, системи та змісту окремих принципів цивільного процесуального права. Поняття та значення цивільної процесуальної форми. Тема 9. Проблеми доказування та доказів у цивільному процесі. Проблеми перегляду судових рішень. Тема 10. Основні засади регулювання відносин у сфері господарювання: проблеми правового забезпечення та галузево-правової належності. Тема 11. Суб'єкти господарських правовідносин: проблеми вдосконалення правового становища з врахуванням особливостей правового статусу, характеру та видів діяльності. Тема 12. Майнова основа господарювання: проблеми правового забезпечення. Тема 13. Ключові аспекти правового забезпечення господарських зобов'язань, в т.ч. господарських договорів. Тема 14. Проблеми господарської відповідальності	
Розподіл годин	Лекційні	28
	Практичні/семінарські	32
	Лабораторні	-
	Самостійна робота	120
Критерії оцінювання роботи студентів	Поточними формами контролю є: стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, який	

	визначається до кожного завдання через якісні критерії і трансформується в мінімальну позитивну оцінку обраної для даної дисципліни шкали. Після завершення курсу використана шкала перенормовується у накопичувальну 100-бальну і ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F) шкали. Контроль проводиться у чотири етапи: вхідний (у формі тесті для визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, що забезпечують цей курс; за результатами цього контролю розробляються заходи індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу тощо), поточний (при проведенні лекцій, практичних, лабораторних, семінарських та інших занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом матеріалу курсу та підготовленості студента до виконання конкретних видів навчальної діяльності), проміжний (модульного; при завершенні вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни) та семестровий контроль.
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСІВ»

Дисципліна «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Приватне право та інтелектуальна власність» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право» спеціальності 081 «Право», що вивчається у першому семестрі.

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» є формування у здобувачів освіти комплексного уявлення про актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів, та засоби їх вирішення в умовах євроінтеграції України; здобування вмінь і навичок з використання правових норм в практичній роботі у сфері цивільного, господарського права та процесів.

Завданням вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного, господарського права та процесів» передбачено формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у сфері регулювання цивільно-правових відносин, що включають сучасні наукові здобутки у цій галузі права, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, а також розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо: застосування набутих теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо реалізації правового статусу суб'єктів цивільного та господарського права; опанування знань з правового регулювання суспільних відносин щодо організації, безпосереднього здійснення господарської діяльності та управління нею та правового регулювання головних господарських відносин.

Обсяг і характеристика курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання

Освітня програма, спеціальність	081 Приватне право та інтелектуальна власність, 081 Право	081 Приватне право та інтелектуальна власність, 081 Право
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1, 2	1, 2
обов'язкова /вибіркова	обов'язкова	обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	6	6
Загальний обсяг годин	180	180
Кількість годин навчальних занять	60	12
Лекційні заняття	28	6
Семінарські заняття	32	6
Самостійна та індивідуальна робота	120	168
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

4. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК НАУКА

1. Цивільне право в системі права України. Проблема дуалізму приватного права України та співвідношення цивільного права з господарським.
2. Теорії та підходи до визначення предмета цивільного права та його ролі в розмежуванні галузей права.
3. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин, його особливості.
4. Традиційні та сучасні погляди на функції цивільного права.
5. Загальні положення про здійснення цивільних прав та захист цивільних прав та інтересів.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 2. ВЧЕННЯ ПРО СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

1. Суб'єкти цивільного права та учасники цивільних правовідносин.
2. Фізична особа – суб'єкт цивільних відносин. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб.
3. Проблема індивідуалізації фізичної особи. Фізична особа – підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності.
4. Проблематика конструкції «юридичної особи». Ознаки юридичної особи. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи.
5. Проблема систематизації юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Правова природа установчих документів юридичної особи.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 3. ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ. ПРАВОЧИНИ

1. Поняття об'єкта цивільних прав та об'єкта цивільних правовідносин.
2. Проблеми класифікації правочинів та її співвідношення з класифікацією зобов'язань.
3. Форма правочину та правові наслідки її недодержання.
4. Недійсність правочину: поняття, ознаки. Правова природа недійсного правочину.
5. Реституція у цивільному праві.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 4. ВЧЕННЯ ПРО ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА.

1. Проблема визначення місця особистих немайнових прав у системі права.
2. Захист порушених особистих немайнових прав.
3. Відшкодування (компенсація) моральної шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав.
4. Проблемні питання захисту прав на повагу до честі та гідності фізичної особи, права на недоторканність ділової репутації фізичної та юридичної особи.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 5. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РЕЧОВЕ ПРАВО

1. Поняття та ознаки речового права.
2. Проблематика визначення видів права власності. Довірча власність.
3. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва.
4. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.
5. Проблематика захисту права власності.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 6. ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ПРАВА

1. Сім'я як об'єкт правової охорони.
2. Проживання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, як підстава створення сім'ї (фактичні шлюбні відносини).
3. Форми захисту сімейних прав та інтересів.
4. Відповідальність у сімейному праві. Санкції у сімейному праві.
5. Проблемні питання визначення походження дитини від батьків.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 7. СУДОВА ВЛАДА ТА ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ. ВЧЕННЯ ПРО ЦИВІЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

1. Проблеми розвитку форм захисту прав та законних інтересів осіб.
2. Вплив реформування приватного права на розвиток цивільної юрисдикції.
3. Поняття цивільних процесуальних правовідносин та передумови їх виникнення.
4. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
5. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Особи, які беруть участь у справі.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 8. ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ, СИСТЕМИ ТА ЗМІСТУ ОКРЕМИХ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА. ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ

1. Проблема визначення поняття принципів цивільного процесуального права.

2. Поняття та значення цивільного процесу (цивільного судочинства). Стадії цивільного судочинства.
3. Поняття цивільної процесуальної форми (суть, основні риси та значення).
4. Позовна форма захисту цивільних прав та інтересів громадян та організацій.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 9. ПРОБЛЕМИ ДОКАЗУВАННЯ ТА ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

1. Поняття доказів та доказування у цивільному процесі.
2. Доказові факти. Предмет доказування. Класифікація доказів.
3. Забезпечення доказів.
4. Підстави, способи і порядок забезпечення доказів.
5. Право апеляційного та касаційного оскарження.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 10. ОСНОВНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ГАЛУЗЕВО-ПРАВОВОЇ НАЛЕЖНОСТІ

1. Становлення господарського права як галузі права.

2. Господарські відносини: поняття, види, відмежування від суміжних видів.
3. Організаційно-господарські відносини.
4. Джерела господарського права. Роль судової практики та звичаїв в системі господарського права.
5. Проблеми вдосконалення господарського законодавства.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

**ТЕМА 11. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН:
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА З
ВРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАВОВОГО СТАТУСУ,
ХАРАКТЕРУ ТА ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ**

1. Поняття та обсяг правосуб'єктності суб'єктів господарювання.
2. Проблеми визначення правового статусу суб'єктів організаційно-господарських повноважень.
3. Господарські товариства як суб'єкти господарювання та суб'єкти організаційно-господарських повноважень.
4. Поняття, ознаки та види суб'єктів організаційно-господарських повноважень. Проблеми визначення їх особливостей правового статусу.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 12. МАЙНОВА ОСНОВА ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Поняття та види майна у сфері господарювання, порядок його використання.
2. Поняття правового режиму майна суб'єктів господарських відносин: аналіз спірних точок зору.
3. Особливості правового режиму (в т.ч. засобів захисту) державної власності.
4. Основні проблеми приватизації державного та комунального майна.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 13. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1. Розмежування понять «цивільне зобов'язання» та «господарське зобов'язання».
2. Особливості організаційно-господарських зобов'язань, їх відмінність від майново-господарських зобов'язань.
3. Поняття, ознаки, види господарських договорів та форми/шляхи регулювання договірних відносин.
4. Господарський, цивільний і адміністративний договори: проблеми розмежування.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

ТЕМА 14. ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1. Особливості господарсько-правової відповідальності як виду юридичної відповідальності.
2. Господарське правопорушення як підстава для застосування господарсько-правової відповідальності.
3. Відмежування господарсько-правової відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
4. Поняття вини в господарському праві та пов'язаний з цим принцип застосування господарсько-правової відповідальності, закріплений в ГК України.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

5. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (ДЕННА/ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Семінарське заняття 1.

Тема. Проблеми цивільного права України. Джерела цивільного права. Цивільне право як наука

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та система українського приватного права.
2. Цивільне право в системі права України. Проблема дуалізму приватного права України та співвідношення цивільного права з господарським.
3. Теорії та підходи до визначення предмета цивільного права та його ролі в розмежуванні галузей права.
4. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин, його особливості.
5. Традиційні та сучасні погляди на функції цивільного права.
6. Проблеми визначення принципів цивільного права.
7. Загальні положення про здійснення цивільних прав та захист цивільних прав та інтересів.
8. Охоронювані законом інтереси як об'єкти цивільно-правового захисту.
9. Предмет науки цивільного права.
10. Методологія цивільного (приватного) права.
11. Значення науки цивільного права.
12. Актуальні проблеми та завдання науки цивільного права.

Семінарське заняття 2.

Тема. Вчення про суб'єкти цивільного права

Питання для самоконтролю:

1. Суб'єкти цивільного права та учасники цивільних правовідносин
2. Фізична особа – суб'єкт цивільних відносин. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб
3. Цивільна дієздатність фізичних осіб, її зміст та види. Емансипація неповнолітніх
4. Проблема індивідуалізації фізичної особи. Фізична особа – підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності
5. Проблематика конструкції «юридичної особи». Ознаки юридичної особи. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи

6. Проблема систематизації юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Правова природа установчих документів юридичної особи

Семінарське заняття 3.

Тема. Об'єкти цивільних прав. Правочини

Питання для самоконтролю:

1. Поняття об'єкта цивільних прав та об'єкта цивільних правовідносин
2. Оборотоzdатність об'єктів цивільних прав
3. Гносеологія поняття та ознаки правочину
4. Проблеми класифікації правочинів та її співвідношення з класифікацією зобов'язань
5. Форма правочину та правові наслідки її недодержання
6. Електронні правочини
7. Недійсність правочину: поняття, ознаки. Правова природа недійсного правочину
8. Реституція у цивільному праві

Семінарське заняття 4.

Тема. Вчення про особисті немайнові права

Питання для самоконтролю:

1. Проблема визначення місця особистих немайнових прав у системі права
2. Здатність юридичної особи мати особисті немайнові права
3. Захист порушених особистих немайнових прав
4. Відшкодування (компенсація) моральної шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав
5. Проблемні питання захисту прав на повагу до честі та гідності фізичної особи, права на недоторканність ділової репутації фізичної та юридичної особи
6. Проблемні питання компенсації моральної шкоди юридичній особі. Компенсація моральної шкоди юридичній особі в практиці Європейського суду з прав людини

Семінарське заняття 5.

Тема. Концептуальні положення про речове право

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та ознаки речового права.

2. Види та система речових прав.
3. Теоретичні конструкції власності та права власності.
4. Проблематика визначення видів права власності. Довірча власність.
5. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва.
6. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.
7. Набувальна давність як спосіб набуття права власності.
8. Проблематика захисту права власності.
9. Речово-правові способи захисту права власності.
10. Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності.
11. Визнання необґрунтованими активів та їх витребування.

Семінарське заняття 6.

Тема. Проблеми сімейного права

Питання для самоконтролю:

1. Проблема визначення місця сімейного права в системі права.
2. Сім'я як об'єкт правової охорони.
3. Проживання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, як підстава створення сім'ї (фактичні шлюбні відносини).
4. Форми захисту сімейних прав та інтересів.
5. Застосування позовної давності в сімейному праві.
6. Відповідальність у сімейному праві. Санкції у сімейному праві.
7. Проблемні питання визначення походження дитини від батьків.
8. Проблемні питання виникнення права спільної сумісної власності подружжя на майно, що належало дружині, чоловікові, та укладення одним із подружжя договору в інтересах сім'ї.
9. Правовий режим кредитних коштів, одержаних одним із подружжя в шлюбі.
10. Укладення батьками правочинів щодо майнових прав дитини.
11. Проблемні питання утримання (аліментування) учасників сімейних правовідносин.
12. Відповідальність за прострочення сплати аліментів, оплати додаткових витрат на дитину.

Семінарське заняття 7.

Тема. Судова влада та правосуддя в цивільних справах. Вчення про цивільні процесуальні відносини.

Питання для самоконтролю:

1. Проблеми розвитку форм захисту прав та законних інтересів осіб.
2. Вплив реформування приватного права на розвиток цивільної юрисдикції.
3. Судова система України: стан та перспективи розвитку.
4. Поняття правосуддя в цивільних справах.
5. Поняття цивільних процесуальних правовідносин та передумови їх виникнення.
6. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
7. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Особи, які беруть участь у справі. Правове положення сторін у цивільному судочинстві. Правове положення третіх осіб у цивільному судочинстві. Представництво у цивільному судочинстві.

Семінарське заняття 8.

Тема. Проблема визначення поняття, системи та змісту окремих принципів цивільного процесуального права. Поняття та значення цивільної процесуальної форми

Питання для самоконтролю:

1. Проблема визначення поняття принципів цивільного процесуального права.
2. Проблема системи принципів цивільного процесуального права.
3. Поняття та значення цивільного процесу (цивільного судочинства). Стадії цивільного судочинства.
4. Поняття цивільної процесуальної форми (суть, основні риси та значення).
5. Позовна форма захисту цивільних прав та інтересів громадян та організацій.
6. Наказне провадження.
7. Окреме провадження.

Семінарське заняття 9.

Тема. Проблеми доказування та доказів у цивільному процесі.

Проблеми перегляду судових рішень

Питання для самоконтролю:

1. Поняття доказів та доказування у цивільному процесі.
2. Доказові факти. Предмет доказування.
3. Правові презумпції (поняття, значення).
4. Класифікація доказів.
5. Забезпечення доказів.
6. Підстави, способи і порядок забезпечення доказів.

7. Право апеляційного та касаційного оскарження.

Семінарське заняття 10.

Тема. Основні засади регулювання відносин у сфері господарювання: проблеми правового забезпечення та галузево-правової належності

Питання для самоконтролю:

1. Становлення господарського права як галузі права. Точки зору щодо господарського права та його місця в правовій системі.
2. Господарські відносини: поняття, види, відмежування від суміжних видів.
3. Організаційно-господарські відносини.
4. Джерела господарського права. Роль судової практики та звичаїв в системі господарського права.
5. Проблеми вдосконалення господарського законодавства.

Семінарське заняття 11.

Тема. Суб'єкти господарських правовідносин: проблеми вдосконалення правового становища з врахуванням особливостей правового статусу, характеру та видів діяльності

Питання для самоконтролю:

1. Суб'єкти господарювання та суб'єкти організаційно-господарських повноважень: спільні та відмінні риси, їх відображення в господарському законодавстві.
2. Поняття та обсяг правосуб'єктності суб'єктів господарювання.
2. Проблеми визначення правового статусу суб'єктів організаційно-господарських повноважень.
3. Правове становище суб'єктів внутрішньогосподарських відносин.
4. Господарські товариства як суб'єкти господарювання та суб'єкти організаційно-господарських повноважень.
5. Специфіка правового статусу холдингових компаній та їх різновиду.
6. Поняття, ознаки та види суб'єктів організаційно-господарських повноважень. Проблеми визначення їх особливостей правового статусу.

Семінарське заняття 12.

Тема. Майнова основа господарювання: проблеми правового забезпечення

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та види майна у сфері господарювання, порядок його використання.
2. Поняття правового режиму майна суб'єктів господарських

відносин: аналіз спірних точок зору.

3. Особливості правового режиму (в т.ч. засобів захисту) державної власності.
4. Основні проблеми приватизації державного та комунального майна.

Семінарське заняття 13.

Тема. Ключові аспекти правового забезпечення господарських зобов'язань

Питання для самоконтролю:

1. Розмежування понять «цивільне зобов'язання» та «господарське зобов'язання».
2. Особливості організаційно-господарських зобов'язань, їх відмінність від майново-господарських зобов'язань.
3. Особливості зобов'язань, що виникають при встановленні відносин державно-приватного партнерства.
4. Поняття, ознаки, види господарських договорів та форми/шляхи регулювання договірних відносин.
5. Господарський, цивільний і адміністративний договори: проблеми розмежування.

Семінарське заняття 14.

Тема. Проблеми господарської відповідальності

Питання для самоконтролю:

1. Особливості господарсько-правової відповідальності як виду юридичної відповідальності.
2. Господарське правопорушення як підстава для застосування господарсько-правової відповідальності.
3. Співвідношення понять «господарське правопорушення» та «конфлікт інтересів».
4. Відмежування господарсько-правової відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
5. Поняття вини в господарському праві та пов'язаний з цим принцип застосування господарсько-правової відповідальності, закріплений в ГК України.

6. КРИТЕРІЇ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ

Поточний контроль Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на занятті та набуття навичок під час виконання відповідних завдань. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

4-5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично без помилок оформлено роботу;

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

2 бали – завдання виконане частково, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1 бал – завдання виконане частково, у роботі допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. Запитання до доповідачів:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, використання основної та додаткової літератури.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного семінарського заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи. Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Модульний контроль Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів): 20 балів – надана послідовна та повна відповідь на поставлені три питання і правильно дані відповіді на тестові питання; 16-19 балів – у відповіді зроблена незначна помилка, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання та неповна відповідь на третє питання або є неправильні відповіді на тестові питання; 11-15 балів – у відповіді на питання зроблені деякі незначні помилки, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання, помилки в відповідях на тестові питання; 6-10 балів – у відповіді зроблено деякі помилки, при не повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перше питання та неповна відповідь на друге і третє питання, помилки в відповідях на тестові питання; 1-5 балів – недостатня повнота викладення матеріалу, наявність неточностей при викладенні теоретичних питань. Порухення логічної послідовності викладення матеріалу. Не повні відповіді на всі питання.

Помилки в відповідях на тестові питання; 0 балів – правильні відповіді на питання та тестові питання відсутні.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульної контрольної роботи, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни. Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Індивідуальні практичні завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні Практичних завдань (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів) Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час підготовки індивідуального завдання, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо-дисциплінарні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал. Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Критерії оцінювання письмової екзаменаційної роботи

Максимальна кількість 40 балів за екзаменаційну роботу. Оцінюється кожне завдання білета окремо а потім сумуються. Структура білета включає не менше 3 завдань.

1. Теоретичне питання (10 балів)
2. Теоретичне питання (10 балів)

3. Задача (20 балів)

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій

До екзамену допускаються тільки ті студенти, які набрали за поточний контроль та самостійну роботу не менше 35 балів.

Екзамен проводиться за екзаменаційними білетами, які щорічно оновлюються і затверджуються на засіданні кафедри.

Білету для виконання екзаменаційної роботи студенти отримують індивідуально за принципом „жеребкування”.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Аналогія закону та аналогія права: проблеми правозастосування.
2. Правосуб'єктність фізичної особи та порядок її реалізації.
3. Підстави та порядок надання повної цивільної дієздатності.
4. Обмеження дієздатності фізичної особи та визнання її недієздатною: проблемні аспекти.
5. Фізична особа-підприємець як суб'єкт цивільних правовідносин.
6. Наукові теорії щодо сутності юридичної особи.
7. Порядок створення юридичної особи. Припинення юридичної особи: форми, порядок, підстави.
8. Поняття, ознаки та умови дійсності правочинів. Класифікація правочинів: науковий та законодавчий підходи.
9. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки правочинів, які вчинено під впливом помилки, обману, насильства. Правові наслідки недійсності правочину.
10. Позовна давність в цивільному праві України. Правові наслідки спливу позовної давності.
11. Поняття, правова природа та види представництва.
12. Право власності на житло: актуальні питання забезпечення та реалізації.
13. Право власності на землю: актуальні питання забезпечення та реалізації.
14. Набуття права власності за набувальною давністю.
15. Віндикаційний та негаторний позов як спосіб захисту права власності: актуальні питання.
16. Позов про визнання права власності: актуальні питання.
17. Реквізиція та конфіскація як способи припинення права власності.
18. Наукові та законодавчі підходи до класифікації договорів.
19. Поняття та види неустойки в науці цивільного права.
20. Заповіт подружжя: проблемні аспекти.
21. Правова природа заповідальних розпоряджень заповідача.
22. Особливості спадкового договору.
23. Поняття та істотні умови договору купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу: проблемні аспекти.
24. Договір довічного утримання (догляду): проблеми теорії та практики.

25. Договір найму (оренди) земельної ділянки: проблеми правового регулювання.
26. Договір лізингу: проблеми правового регулювання.
27. Договір підряду: проблеми теорії та практики.
28. Цивільно-процесуальне законодавство, межі його дії.
29. Поняття і види цивільного судочинства. Стадії цивільного судочинства.
30. Загальні положення статусу судді. Поняття і ознаки сторони у цивільному процесі.
31. Процесуальна співучасть.
32. Поняття і види позовів.
33. Поняття і сутність судового розгляду.
34. Порядок судового розгляду.
35. Закриття провадження у справі. Залишення заяви без розгляду.
36. Поняття і види підсудності цивільних справ.
37. Поняття і види доказів.
38. Рішення суду: види, вимоги до нього і зміст.
39. Поняття і види судових витрат. Розподіл судових витрат.
40. Сутність, значення та особливості апеляційного провадження.
41. Загальні умови, що визначають особливості регулювання господарських відносин.
42. Проблеми правового регулювання господарсько-торговельної діяльності
43. Проблеми правового регулювання електронної комерції
44. Проблеми правового регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання
45. Проблеми правового регулювання біржової торгівлі
46. Проблеми правового регулювання господарського посередництва
47. Проблеми правового регулювання транспортної діяльності
48. Проблеми правового регулювання капітального будівництва
49. Проблеми правового регулювання інноваційної діяльності
50. Проблеми правового регулювання фінансової діяльності
51. Проблеми правового регулювання професійної діяльності на фондовому ринку
52. Проблеми правового регулювання страхової та перестрахової діяльності
53. Проблеми правового регулювання аудиторської діяльності

54. Проблеми правового регулювання використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія)
55. Проблеми правового регулювання спільної господарської діяльності
56. Проблеми правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності
57. Проблеми правового регулювання інвестиційної діяльності
58. Проблеми правового регулювання спеціальних режимів господарювання
59. Проблеми правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу і третейських судів
60. Дуалізм правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу і третейських судів.
61. Загальні проблеми реформування третейського судочинства.
62. Значення судової практики застосування законодавства про міжнародний комерційний арбітраж і третейські суди.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ КУРСУ

1. Васильєв С. В. Цивільний процес: Підручник. / С. В. Васильєв. К.: Алерта, 2019. 506 с.
2. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
3. Господарський процес: підручник. / Світличний О. П. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: НУБіП України, 2018. – 342 с.
4. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 328 с.
5. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – Харків : Право, 2019. – 130 с.
6. Міжнародне приватне право: навч. посібник / І.І. Килимник, А.М. Бровдій; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.
7. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.
8. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
9. Васильченко Т., Причко О. Господарський процес в суді першої інстанції за новими пра-вилами: підручник. – К.: Алерта, 2018. – 472 с.
10. Господарський процес: підручник / Світличний О.П. – К.: НУБіП України, 2018. – 342 с.
11. Іванюта Н.В. Функції господарського процесуального права: теоретико-правові аспекти: монографія. – Одеса: Фенікс, 2018. – 516.
12. Науково-практичний коментар господарського процесуального кодексу України / за ред. Короєда С.О. – Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. – 400 с.